

ЗВІТ
про науково-практичну конференцію для лікарів
Харківського регіону «Ендокринна патологія: діагностика, терапія,
профілактика ускладнень» у рамках реалізації науково-освітнього
проекту «Український ендокринологічний практикум»
19 лютого 2026 року

19 лютого 2026 року ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України» було проведено науково-практичну конференцію у режимі офлайн для лікарів Харківського регіону «Ендокринна патологія: діагностика, терапія, профілактика ускладнень» у рамках реалізації науково-освітнього проекту «Український ендокринологічний практикум».

У роботі конференції взяли участь 80 представників Харківського регіону.

З привітанням до учасників конференції звернулися директорка ДУ «ІПЕП НАМН» д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Місюра К. В. та акад. НАМН України, д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Караченцев Ю. І.

В якості доповідачів були провідні фахівці ДУ «ІПЕП НАМН» та ХНМУ МОЗ України.

Програму конференції склали 9 доповідей, у т.ч. 3 — з проблем діабетології, 4 — тиреоїдології, 2 — репродуктології.

У доповіді «Предіабет та ожиріння: критерії для старту терапії» к.мед.н., доц. Тиха І. А. (Харків) розглянула основні етапи розвитку предіабету та його зв'язок з ожирінням. Крім того, були представлені актуальні рекомендації щодо критеріїв для

початку терапії, які включають оцінку ризику виникнення цукрового діабету (ЦД), супутніх захворювань та загальний стан здоров'я пацієнта. Обговорено підходи до лікування, які включають зміни в способі життя та фармакотерапію.

Як поєднати потужність та протекцію в лікуванні пацієнтів з ЦД 2 типу пояснила слухачам д.мед.н., проф. Кравчун Н. О. (Харків). Доповідачка підкреслила актуальність посилення контролю глікемії у пацієнтів, які мешкають в Україні. Було надано інформацію про міжнародні рекомендації та настанови 2025-2026 років по лікуванню ЦД 2 типу та місце Діабетону МР як сучасного вибору для зниження глікемії. Авторка акцентувала увагу на новітніх даних дослідження ADD2Dia, які свідчать про переваги призначення Діабетону МР разом з ІНЗКТГ2 для ефективного контролю глікемії та кардіоренального захисту при відмінній переносимості комбінованої терапії. Раннє призначення цієї подвійної схеми сприятиме досягненню індивідуальних цілей лікування.

Клінічний випадок пізньої діагностики ЦД 1 типу у 18-річної пацієнтки з атиповим перебігом та відсутністю класичних клінічних проявів представила у своїй доповіді

м.н.с. Миронець Л. О. (Харків). У клінічному розборі авторка акцентувала увагу лікарів на діагностичних помилках і важливості своєчасної інтерпретації результатів лабораторних досліджень.

Про місце метформіну в лікуванні пацієнтів із синдромом полікістозних яєчників (СПКЯ) доповіла д.мед.н., проф. Місюра К. В. (Харків). Вона підкреслила, що метформін (Глюкофаж®) — це активатор АМФ-кінази, який підвищує транспортну активність усіх типів мембранних транспортерів глюкози. Глюкофаж® має понад 65-річну історію застосування. Авторка зазначила, що до інструкції з медичного застосування цього препарату в Україні тепер внесено нове показання — лікування жінок із СПКЯ.

Менопауза значною мірою підвищує ризик розвитку ряду захворювань, у т.ч. ендокринопатій, а саме — ЦД 2 типу, ожиріння, автоімунного тиреоїдиту, гіперпаратиреозу та інших. Д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків) нагадала слухачам про роль терапії вітаміном D для того, щоб уникнути розвитку остеопорозу, діабету, ожиріння, гіперліпідемії та серцево-судинних захворювань. Особам із станами, що впливають на метаболізм вітаміну D в організмі, рекомендовано індивідуальний підбір як лікувальної, так і профілактичної дози вітаміну D для досягнення оптимальної концентрації 25 (ОН)D.

Особливості терапії тиреоїдними гормонами відповідно до сучасних рекомендацій Європейської тиреоїдної асоціації представила слухачам д.мед.н., проф. Кравчун Н. О. (Харків). Наголошено на необхідності призначати адекватну дозу тироксину для осіб різних груп. Продemonстровано клінічний

випадок пацієнта з гіпотиреозом з метою розрахунку необхідної дози препарату.

Продовжила цю тему д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків). Вона звернула увагу слухачів на вплив продуктів харчування на всмоктування левотироксину. Тривалість інтервалу між прийомом левотироксину та споживанням їжі або інших медикаментів може негативно впливати на їх взаємодію. Було підкреслено, що необхідно проводити системне навчання як пацієнтів, так і медичного персоналу про дотримання правил прийому тиреоїдних препаратів, що буде запорукою покращення результатів лікування гіпотиреозу.

Клінічний випадок агресивної течії раку щитовидної залози (ЩЗ) на тлі хронічного стресу, пов'язаного з російсько-українською війною, представив від групи авторів PhD в галузі медицини Побеленський К. О. (Харків). Автор проаналізував характерні риси інтенсивної течії злоякісного новоутворення ЩЗ в контексті пролонгованого психосоціального стресу, індукованого військовим конфліктом. Було підкреслено, що взаємодія між психоемоційним стресом та функціональним станом ЩЗ є одним із ключових напрямків сучасних медичних досліджень у контексті збройних конфліктів.

Наприкінці конференції к.мед.н. Герасименко Л. В. (Харків) докладно розібрав клінічний випадок медулярного раку ЩЗ, який супроводжувався значним підвищенням концентрації кальцитоніну в сироватці крові.

Конференція завершилася підведенням підсумків конференції модераторами.

Заступник директора з науково-організаційної роботи
к.мед.н., доц., Заслужений лікар України

К.б.н., с.н.с., с.н.с. відділу ендокринної хірургії

Олександр
КОЗАКОВ

Ірина
ГОПКАЛОВА

ЗВІТ
про науково-практичну конференцію з онлайн-трансляцією
«Досягнення та перспективи експериментальної
і клінічної ендокринології»
(Двадцять п'яти Данилевські читання)
19–20 березня 2026 року

19–20 березня 2026 року ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» сумісно з Харківським національним медичним університетом МОЗ України проведена науково-практична конференція з онлайн-трансляцією «Досягнення та перспективи експериментальної і клінічної ендокринології» (Двадцять п'яти Данилевські читання).

Конференція включена до «Реєстру заходів БПР, які проводитимуться у 2026 році» (№ 1022584). Посилання на конференцію <http://ipep.online/>

Кількість переглядів на кінець ефіру за 19.03.2026 склала 3529, а за 20.03.2026 — 2618.

Учасниками заходу стали представники усіх областей України, м. Києва, а також м. Софія (Республіка Болгарія).

Із привітанням до учасників конференції звернулися директорка ДУ «ІПЕП НАМН України» д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Місюра К. В. та акад. НАМН України, д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Караченцев Ю. І.

В якості доповідачів окрім провідних фахівців ДУ «ІПЕП» були співробітники ХНМУ

МОЗ України, ДУ «ІОЗДП НАМН України», ДУ «НІТ ім. Л. Т. Малої НАМН України», ХНУ ім. В. Н. Каразіна (Харків); Академічного медичного центру, ДУ «ІЕОР НАМН», ДНП «УНПЦЕХ ТЕОіТ МОЗ України», Міжнародного медичного центру «CitiDoctor», НМУ ім. О. О. Богомольця, (Київ); ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ України», Буковинський ДМУ (Чернівці); ДНВЗ ІФНМУ (Івано-Франківськ); ЛНМУ ім. Данила Галицького, (Львів); ТНМУ ім. І. Я. Горбачевського (Тернопіль), ТОВ офтальмологічний центр «Зіниця» (Дніпро); НМУ ім. М. І. Пирогова (Вінниця); ПДМУ (Полтава).

Програму конференції склали 55 доповідей, у т.ч. 19 — з проблем діабетології, 14 — з проблем патології щитоподібної залози, 2 — з проблем навколощитоподібної залози, 3 — репродуктивної ендокринології, 4 — ожиріння, 2 — остеопорозу, 2 — гіпоталамо-гіпофізарної системи, 5 — зі стресовими ситуаціями, 4 — з іншої ендокринної патології.

Як завжди велика кількість доповідей була присвячена профілактиці, діагностиці та лікуванню цукрового діабету (ЦД) та його ускладнень. Новий напрямок наукових досліджень у клінічній офтальмології та оновлену патогенетичну концепцію роз-

витку діабетичного макулярного набряку на основі комплексної оцінки мікрогліальної активації презентував д.мед.н., проф. Кирилюк М. Л. (Київ). Він представив результати власних клінічних досліджень щодо участі фракталіну в патогенезі діабетичного макулярного набряку та обґрунтував ефективність його застосування у хворих на ЦД 2 типу.

Сучасні можливості ведення пацієнтів з діабетичною ретинопатією представив у своїй доповіді Печерій В. Г. (Дніпро). Він проаналізував епідеміологію, фактори ризику виникнення та прогресування діабетичної ретинопатії, актуальні методи діагностики, профілактики та лікування патології відповідно до результатів масштабних клінічних досліджень, а також вітчизняних та міжнародних стандартів та протоколів надання медичної допомоги.

Інформацію щодо перебігу діабетичної нейропатії в умовах війни було представлено д.мед.н., проф. Кравчун Н. О. (Харків). Доповідачка акцентувала увагу на вразливості цього захворювання та докладно розібрала лікування цієї групи пацієнтів сучасними засобами терапії.

Комплексний аналіз місця та ролі інсулінорезистентності при різних типах ЦД (поза класичним ЦД 2 типу), представила д.мед.н., проф. Пашковська Н. В. (Чернівці). У доповіді відображено молекулярні механізми, клінічні прояви та сучасні можливості терапевтичної корекції інсулінорезистентності згідно з актуальними рекомендаціями для оптимізації метаболічного контролю та покращення прогнозу пацієнтів.

Проблема екзокринної недостатності підшлункової залози та її зв'язок із ЦД була проаналізована в доповіді д.мед.н., проф. Кравчун Н. А. (Харків). Акцентовано увагу на те, що з метою покращення контролю глікемії у пацієнтів з хронічним панкреатитом та ЦД пропонується призначати панкреатичні ферменти (ліпази) під час їжі.

Доповідь д.мед.н., проф. Паньківа В. І. (Київ) була присвячена визначенню сучасних напрямів менеджменту ЦД 2 типу на основі патофізіологічного профілю пацієнта. Це дає змогу оцінити персоналізовані альтернативи, які оптимізують лікування

цього складного захворювання. В доповіді також обговорені шляхи підвищення прихильності до лікування.

Сучасні дані про стратифікацію ризику кардіо-ренальних уражень та ефективну їх профілактику у пацієнтів з ЦД 2 типу та артеріальною гіпертензією (АГ) запропонував слухачам д.мед.н., проф. Коваль С. М. (Харків). Він підкреслив, що асоційований розвиток АГ і ЦД 2 типу обумовлений цілим рядом східних патогенетичних механізмів даних захворювань, що і призводить до багаторазового підвищення ризику серцево-судинних, церебро-васкулярних та ниркових ускладнень.

У доповіді д.мед.н., проф. Коржа О. М. (Харків) було розглянуто інтегрований підхід до ведення пацієнтів із серцево-нирково-метаболічними порушеннями та обґрунтовано застосування персоналізованих стратегій на основі мультидисциплінарних команд. Наведено практичні рекомендації щодо впровадження їх у первинній ланці охорони здоров'я.

Д.мед.н., проф. Власенко М. В. від групи авторів (Вінниця) також наголосила, що профілактика хронічних ускладнень серцево-судинної системи при ЦД 2 типу лежить в комплексній корекції метаболічних змін.

Продовжив цю тему та обґрунтував коротку характеристику дієтологічних підходів до корекції кардіо-ренальних уражень при ЦД 2 типу к.мед.н. Милославський Д. К. (Харків).

Як правильно розставити пріоритети у виборі терапії, щоб не тільки покращити глікемічний контроль, а й запобігти кардіо-васкулярним подіям і смертності розповів слухачам. к.мед.н., доц. Катеренчук В. І. (Полтава).

Обґрунтування персоніфікованого обстеження і лікування підлітків із ЦД 1 типу в умовах війни презентувала д.мед.н., с.н.с. Турчина С. І. (Харків). В доповіді надана інформація про особливості перебігу ЦД 1 типу у підлітків із різним станом ментального розвитку. Наголошено, що при лікуванні необхідно враховувати стан психічного здоров'я, наявність гострих та хронічних ускладнень діабету, характер сомато-стате-

вого розвитку, наявність коморбідної тиреоїдної патології та рівень самоконтролю ЦД.

Клінічний випадок маніфестації ЦД 1 типу з відтермінованим встановленням діагнозу через нетиповий перебіг захворювання у молодій пацієнтки запропонувала слухачам Миронець Л. О. (Харків). Авторка звернула увагу на критичну роль лабораторної діагностики в ризику відстроченого діагнозу.

Д.мед.н., проф. Губіна-Вакулик Г. І. від групи авторів (Харків) представила результати морфологічних та біохімічних досліджень підшлункової залози щурів при введенні в раціон гідрогенізованої пальмової олії. Виявлені ознаки хронічного панкреатиту та зниження чутливості до інсуліну довели, що вживання пальмової олії є фактором ризику виникнення ЦД 2 типу.

Результати дослідження впливу мелатоніну на показники оксидантної й антиоксидантної систем нирок щурів на фоні розвитку у них експериментального дексаметазонового діабету представила к.б.н., доц. Яремій І. М. (Чернівці). Показано, що щоденне пероральне введення мелатоніну (10 мг/кг) запобігало порушенню оксидантно-антиоксидантної рівноваги в нирках піддослідних щурів.

Про коригуючий вплив мелатоніну на профілі толерантності до глюкози у щурів з алоксановим діабетом розповіла к.мед.н., доц. Кушнір О. Ю. (Чернівці).

Доповідь Бондар-Келеберди О. С. (Харків) була присвячена оптимізації ефективності діагностики, прогнозування перебігу та лікування гастроезофагеальної рефлюксної хвороби у поєднанні з ЦД 2 типу шляхом визначення патогенетичної ролі греліну та лептину у формуванні та прогресуванні патології верхніх відділів шлунково-кишкового тракту (ШКТ).

Дані щодо особливостей розвитку інсулінорезистентності та пов'язаних з нею порушень в інших системах органів у тварин різної статі за умов надмірного вживання фруктози від групи авторів презентувала к.б.н. Мельниківська Н. В. (Харків).

У доповіді від групи авторів Плохотніченко О. О. (Харків) було розглянуто ондонуклеотидний поліморфізм гена субстрату рецептора інсуліну-1 як патогенетичний

чинник в розвитку ожиріння та ЦД 2 типу, що потенційно впливає на перебіг захворювання, на клінічні та біохімічні показники та на ефективність терапії метформіном. Для Східно-української популяції цей поліморфізм є новітнім фактором, тому привертає увагу фахівців.

У доповіді від групи авторів Сотникової О. А. (Харків) було розглянуто особливості фенотипів метаболічно-асоційованої стеатотичної хвороби печінки у пацієнтів із ЦД 2 типу у поєднанні з аутоімунним тиреоїдитом та без нього. Показано, що наявність аутоімунного компонента асоціюється з більш вираженими порушеннями ліпідного обміну за відносно меншої периферичної інсулінорезистентності. Обговорена потенційна роль поліморфізму PNPLA3I148M у формуванні несприятливого метаболічного профілю незалежно від традиційних факторів ризику.

Питанням клініки, діагностики та лікування нецукрового діабету (інсипідарний синдром) була присвячена доповідь д.мед.н., проф. Вернигородського В. С. (Вінниця). Наведено алгоритм диференціальної діагностики основних причин спраги та поліурії при різних патологічних станах.

Значна кількість доповідей була присвячена патології щитоподібної залози (ЩЗ). Шляхи покращення метаболізму левотироксину проаналізувала у своїй доповіді д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків). Вона підкреслила, що підтримання інтервалу між прийомом левотироксину і споживанням їжі або інших медикаментів може знизити ризик їх взаємодії.

Рекомендації Європейської тиреоїдної асоціації 2025 року щодо оптимізації лікування левотироксином при гіпотиреозі від групи авторів представили д.мед.н., проф. Скрипник Н. В. (Івано-Франківськ), д.мед.н. Костіцька І. О. (Івано-Франківськ) та к.мед.н., доц. Паламарчук А. В. (Вінниця). Автори акцентували увагу на застосуванні препаратів левотироксину натрію для оптимізації лікування гіпотиреозу в віковому аспекті та при вагітності. Крім того, обговорені харчові, фармакологічні та патологічні фактори, які потенційно призводять до підвищеної потреби в дозі левотироксину.

Антитиреоїдна терапія натеper залишається першою лінією лікування хвороби Грейвса. Сучасні напрямки терапії дифузного токсичного зоба представила д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків). Вона зробила акцент на тому, що прийом препарату карбімазолу сприяє зменшенню побічних ефектів та алергічних реакцій.

Ключові аспекти вибору різних методів терапії хвороби Грейвса для покращення її ефективності обґрунтував у своїй доповіді к.мед.н., доц. Катеренчук В. І. (Полтава)

У доповіді д.мед.н., проф. Черенька С. М. (Київ) було надано характеристику нових настанов Американської Тиреоїдної Асоціації 2025 р. з ведення пацієнтів із диференційованим раком ЩЗ. Суттєві відмінності у підходах до стратифікації ризику рецидивів, хірургічного лікування, таргетної терапії та тривалого спостереження пацієнтів були розглянуті разом із можливостями їх застосування в Україні.

Клінічний випадок, який ілюструє специфічні особливості агресивного перебігу злоякісного новоутворення ЩЗ на тлі тривалого психосоціального стресу, спровокованого військовим конфліктом, запропонував до розгляду від групи авторів PhD в галузі медицини Побеленський К. О. (Харків).

Про роль кальцитоніну як специфічного маркера медулярної карциноми ЩЗ нагадав к.мед.н. Герасименко Л. В. (Харків). Він представив клінічний випадок медулярного раку ЩЗ, який супроводжувався значним підвищенням концентрації кальцитоніну в сироватці крові.

Сучасні малоінвазивні методи лікування вузлових утворень ЩЗ як альтернативу хірургічному втручанню від групи авторів проаналізував Товкай А. О. (Київ). Розглянуті можливості хімічної та термічної абляції (етанолова склеротерапія, лазерна, радіочастотна, мікрохвильова та ультразвукова абляція), їх показання, ефективність, обмеження та доступність.

Про вплив захворювань ШКТ на селективний статус у пацієнтів із онкологічними та неонкологічними формами патології ЩЗ від групи авторів доповів аспірант Пешков А. Є. (Харків).

В доповіді PhD в галузі біології Курилко Ю. С. (Харків) було проаналізовано вплив негативних факторів зовнішнього середовища, зокрема у період воєнного стану, на автоімунітет ЩЗ.

Експериментальне обґрунтування ролі психоемоційного стресу в індукції аутоімунних процесів у ЩЗ від групи авторів представила к.б.н., ст. досл. Сиротенко Л. А. (Харків).

Нові дані відносно негативного впливу довготривалого соціально-емоційного стресу вагітних щурів на гістологічну структуру ЩЗ їх нащадків у дорослому віці від групи авторів представила к.б.н. Геворкян А. Р. (Харків). Доведено, що дані зміни можуть створювати підґрунтя для розвитку тиреопатій та метаболічних порушень в наступних етапах онтогенезу.

Проблемі гіперпаратиреозу було присвячено дві доповіді. Інформацію про клінічні прояви гіперпаратиреозу: проблему з кістками (остеопороз, переломи, біль), нирками (камені), шлунково-кишковим трактом (нудота, запори) та нервовою системою (слабкість, депресія), з якими хворі можуть потрапити за допомогою до лікарів різних спеціальностей, від групи авторів запропонував к.мед.н. Нечай О. П. (Київ).

Д.мед.н. Вацеба Т. С. (Івано-Франківськ) акцентувала увагу на важливості покращення скринінгу гіперпаратиреозу відповідно до міжнародних протоколів та настанов. А також вона детально проаналізувала результати оперативного лікування пацієнтів із гіперпаратиреозом в Івано-Франківській області за 5-річний період.

Ключові оновлення Настанови ESC/EAS 2025 року з ведення дисліпідемій та їх практичному значенню для клінічної практики прокоментувала д.мед.н., проф. Кадикова О. І. (Харків). Представлено нові цільові рівні ЛПНЩ, а також розширений арсенал терапії з акцентом на нестатинові препарати, корекцію підвищеного ліпопротеїну і тригліцеридів.

Роль ожиріння у формуванні порушень короткострокової варіабельності артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією від групи авторів презентувала у своїй доповіді PhD в галузі медицини

Каніщева О. В. (Харків). За результатами кореляційного аналізу було зроблено висновок, що надмірна вага та ожиріння слід враховувати як чинники, що сприяють порушенню варіабельності артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією, а саме її підвищенню.

Дослідження, присвячене вивченню зв'язку однонуклеотидного поліморфізму гена лептину (LEP) з ризиком розвитку ожиріння та ЦД 2 типу, від групи авторів представив PhD в галузі біології Мараховський І. О. (Харків). Було показано, що у носіїв алеля А, які отримували метформін, виявлено виражені протизапальні та гепатопротекторні ефекти, що проявлялися зниженням рівня С-реактивного білка, інтерлейкіну-6 та покращенням біохімічних показників функції печінки.

Про ендотеліальну дисфункцію як маркер формування ранніх ознак атеросклерозу у підлітків з ожирінням розповіла к.мед.н., с.н.с. Ніконова В. В. (Харків). Доповідачка зробила акцент на тому, що рання діагностика та модифікація способу життя здатні повністю відновити функцію судин у підлітків з ожирінням.

Дослідження про корегувальний вплив карбацетама через модуляцію ГАМК-рецепторів нейронів гіпокампа на маркери оксидативного стресу у щурів різної статі з метаболічним синдромом від групи авторів представила Прижбило О. М. (Чернівці).

Біологічну роль вітаміну В12, ключові механізми його впливу на нервову, кровотворну та серцево-судинну системи від групи авторів детально розібрала д.мед.н., проф. Сергієнко В. О. (Львів). На підставі наведених клінічних випадків проаналізовано феномен клінічної мімікрії В12-дефіциту, коли симптоми імітують неврологічні, психіатричні, гематологічні та кардіологічні захворювання. Окреслено сучасні підходи до скринінгу та лікування.

Про метаболічні зміни в кістковій тканині у пацієнтів з ендокринною патологією та їх профілактику розповіла д.мед.н., с.н.с. Соколова Л. К. (Київ). Доповідачка підкреслила, що ці зміни є не лише наслідком локальних кісткових процесів, а й частиною системного метаболічного дисбалансу.

Проблему коморбідної ендокринної патології, а саме остеопорозу, на тлі різноманітних ендокринних захворювань висвітлила у своєму виступі к.мед.н. Манська К. Г. (Харків). Запропоновано підвищити увагу не тільки ендокринологів, а також лікарів інших спеціальностей на сучасний стан проблеми для здійснення ранньої діагностики та запобігання прогресування остеопорозу та розвитку його ускладнень.

Клінічні, психометричні, фізіологічні та лабораторні прояви посттравматичного стресового розладу від групи авторів були проаналізовані у доповіді Сегіна В. Б. (Львів). Визначено потенційні біомаркери, які допоможуть розробити ефективніші підходи до діагностики та моніторингу даної патології.

Характер психопатологічних змін у підлітків із ендокринною та гінекологічною патологією на тлі війни від групи авторів проаналізувала к.мед.н. Матковська Т. М. (Харків). Представлено дані щодо поєднання високої тривожності, депресивних симптомів та знижених адаптаційних ресурсів під час війни, що формує підвищений ризик психічної дезадаптації. Обґрунтовано доцільність розробки та впровадження мультидисциплінарних програм психопрофілактики.

Дослідження стрес-регулюючої системи у дітей із ювенільним ідіопатичним артритом залежно від психічного стану в умовах війни в Україні від групи авторів представила к.б.н., с.н.с. Кашкалда Д. А. (Харків). Встановлено, що активація стрес-регулюючих систем більшою мірою проявляється у пацієнтів з психічними розладами обох статей. У дівчат спостерігається підвищена чутливість до стресу за рахунок дисрегуляції нейротрансмітерної системи.

Велику роль і місце ендокринолога в лікуванні пацієнток з синдромом полікістозних яєчників (СПКЯ) обґрунтувала д.мед.н., проф. Пасечко Н. В. (Тернопіль). У доповіді висвітлені основні клінічні прояви та критерії діагностики СПКЯ, а також нові підходи до лікування СПКЯ згідно рекомендацій 2023 року.

Дослідження активності антиоксидантних ферментів та рівня продуктів ліпопероксидації еякулятів пацієнтів із професій-

ним підвищеним ризиком впливу гіпоксії представила від групи авторів к.б.н., ст. досл. Сиротенко Л. О. (Харків). Виявлено, що за умов періодичних епізодів дефіциту кисню формується виражений оксидативний стрес, який спричиняє порушення сперматогенезу.

Результати наукових досліджень, спрямованих на виявлення потенційних генетичних і гормональних біомаркерів ризику розвитку дисплазії шийки матки, проаналізував у своїй доповіді PhD в галузі медицини Токар П. Ю. (Чернівці).

Комплексну рентгенологічну та ендоскопічну діагностику бронхолегеневого карциноїду (БЛК) від групи авторів подав к.мед.н. Спужак Р. М. (Харків). Він обґрунтував, що методом вибору в діагностиці БЛК є бронхоскопія під контролем флюороскопії з обов'язковим морфологічним дослідженням. Це дозволить не лише провести диференціальну діагностику між доброякісними пухлинами та раком легенів, а й визначити вибір тактики лікування та прогноз захворювання.

Дані дослідження змін рівнів альфа-фетопротеїну в сироватці крові щурів-самців за різних моделей експериментального гепатиту, і, відповідно, за різних ступенів ураження тканини печінки запропонувала слухачам аспірантка Морозюк А. Ю. (Харків).

Клінічний випадок діагностування та лікування соматоматотропіноми гіпофізу представив PhD в галузі медицини Ніколаєв Р. С. (Харків). Він проаналізував даний випадок, де спочатку пацієнтка тривалий час лікувала пролактиному, і лише у клініці ДУ «ІПЕП» на підставі визначення рівнів СТГ та ІФР-1 було встановлено діагноз — акромегалія.

Про ключові проблеми та шляхи вдосконалення молекулярно-генетичної ідентифікації загинлих військовослужбовців в умовах воєнного часу від групи авторів доповів Почерняєв А. К. (Харків). Було проаналізовано специфічні чинники, що ускладнюють ідентифікацію під час зброй-

них конфліктів, зокрема фрагментацію та деградацію біологічного матеріалу, масові втрати, обмежений доступ до місць загибелі, дефіцит референтних зразків ДНК та перевантаження експертних лабораторій. Окрему увагу приділено організаційним, технічним та етичним аспектам проведення молекулярно-генетичних досліджень у надзвичайних умовах.

Завершилась конференція підведенням підсумків роботи та оголошенням кращих наукових робіт, які були представлені доповідачами:

- диплом І ступеня одержав д.мед.н., проф. Кирилюк М. Л. за доповідь «Нові горизонти патогенетичної терапії діабетичного макулярного набряку»;
- диплом II ступеня одержав д.мед.н., проф. Коваль С. М. за доповідь «Важливі складові ефективної кардіо- і ренопротекції у пацієнта з цукровим діабетом 2 типу і артеріальною гіпертензією»;
- дипломи III ступеня одержали к.мед.н., с.н.с. Ніконова В. В. за доповідь «Ендотеліальна дисфункція як маркер формування ранніх ознак атеросклерозу у підлітків з ожирінням» та Сотнікова О. А. зі співавторами за доповідь «Клінічні особливості деяких метаболічних фенотипів у пацієнтів з цукровим діабетом 2 типу та аутоімунним тиреоїдитом: передумови генетичної асоціації з поліморфізмом PNPLA3 I148M».

За матеріалами конференції видано збірку тез в електронному вигляді (посилання https://ipep.com.ua/data/admin/ckeditor/kcfinder/upload/files/2026/Conferencii-2026/2026-03-19_20/tezy_19-20_03.pdf).

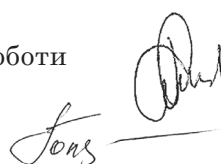
Резолюція не приймалася.

Інформаційний партнер — медичний науково-практичний журнал «Проблеми ендокринної патології».

Учасникам конференції, які успішно пройшли тестування, відправлено сертифікати.

Заступник директора з науково-організаційної роботи
к.мед.н., доц., Заслужений лікар України

К.б.н., с.н.с., с.н.с. відділу ендокринної хірургії

Олександр КОЗАКОВ

Ірина ГОПКАЛОВА

ЗВІТ
про науково-практичну конференцію для лікарів Харківського регіону
«Актуальні питання практичної ендокринології»
у рамках реалізації науково-освітнього проекту
«Український ендокринологічний практикум»
23 квітня 2026 року

23 квітня 2026 року ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» було проведено науково-практичну конференцію у режимі офлайн для лікарів Харківського регіону «Актуальні питання практичної ендокринології» у рамках реалізації науково-освітнього проекту «Український ендокринологічний практикум».

У роботі конференції взяли участь 76 представників Харківського регіону.

З привітанням до учасників конференції звернулися директорка ДУ «ІПЕП НАМН» д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Місюра К. В. та акад. НАМН України, д.мед.н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Караченцев Ю. І.

В якості доповідачів окрім провідних фахівців ДУ «ІПЕП НАМН» були співробітники ХНМУ МОЗ України, клініко-діагностичної лабораторії «Сімейна лабораторія», КНП «МКЛ № 13» ХМР.

Програму конференції склали 11 доповідей, у т.ч. 3 — з проблем діабетології, 3 — тиреоїдології, 2 — репродуктології, 3 — іншої патології.

Першу доповідь зробила директорка Інституту проблем ендокринної патології

ім. В. Я. Данилевського НАМН України д.мед.н., проф. Місюра К. В. (Харків) на тему «Довгострокові наслідки синдрому полікістозних яєчників». Вона акцентувала увагу слухачів на тому, що міжнародна настанова з синдрому полікістозних яєчників (СПКЯ) рекомендує застосовувати метформін як монотерапію у жінок із СПКЯ та $IMT \geq 25 \text{ кг/м}^2$ з метою впливу на антропометричні та метаболічні показники, включаючи покращення інсулінорезистентності, рівня глюкози та ліпідного профілю, і за відсутності інших факторів безпліддя, для підвищення частоти клінічної вагітності та живонародження. Водночас вона підкреслила, що з метою покращення частоти овуляції та клінічної вагітності може бути застосований кломіфен цитрат у поєднанні з метформіном.

Кілька доповідей було присвячено патології щитоподібної залози. В доповіді д.мед.н., проф. Кравчун Н. О. (Харків) були проаналізовані особливості перебігу гіпотиреозу у осіб різних вікових груп. Обговорено рекомендації Європейської тиреоїдної асоціації щодо призначення тиреоїдних гормонів різним категоріям пацієнтів. Представлено клінічний випадок пацієнтки похилого віку з гіпотиреозом.

Про вплив гіпотиреозу на розвиток артропатій розповіла слухачам д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків). У доповіді підсумовано клінічні прояви кісткового ремоделювання на тлі гіпотиреозу. Підкреслено, що відмінною рисою остеоартрозу на тлі гіпотиреозу є відсутність ерозивного руйнування кісток. Авторка докладно описала механізми позитивного впливу левотироксину на гіпотиреоїдну остеоартропатію.

Патогенез порушення конверсії тироксину (Т4) до трийодтироніну (Т3) представила у своїй доповіді к.б.н., с.н.с. Гопкалова І. В. (Харків). У доповіді було наведено аналіз сучасних міжнародних оглядів, присвячених патогенезу як підвищеної конверсії Т4 до Т3 (підвищення вільного трийодтироніну при нормальному або підвищеному тиреотропному гормоні), так і зниженої конверсії Т4 в Т3 (коли терапія левотироксином неефективна). Представлені алгоритми діагностики та лікування даних станів.

Як завжди цікаві доповіді були присвячені лікуванню цукрового діабету (ЦД) та його ускладнень. Про захворювання периферичних артерій у пацієнтів із ЦД та його лікування згідно з рекомендаціями доказової медицини доповіла д.мед.н., проф. Кравчун Н. О. (Харків). В доповіді авторка відзначила особливості перебігу захворювань периферичних артерій у когорті пацієнтів з ЦД. Представлено результати лікування цилостазолом. Наголошено на ефективності препарату в антитромботичній терапії. Продемонстровано результати цілого ряду досліджень у діабетичного загалу пацієнтів.

Доповідь «Недооцінений зв'язок між вітаміном В12 та ЦД» презентувала д.мед.н., проф. Гончарова О. А. (Харків). Авторка надела дані щодо механізму терапевтичного ефекту вітаміну В12. Були освітлені сучасні погляди щодо можливих причин зв'язку між вітаміном В12 і ЦД 2 типу. Розглянуто особливості перебігу В12-дефіцитної нейропатії порівняно з діабетичною полінейропатією. Доведено їх синергічний вплив на полінейропатію.

Про важливість своєчасного проведення скринінгу на хронічну хворобу нирок (ХХН) у пацієнтів з ЦД 2 типу та обґрунтування її раннього лікування за допомогою НЗКТГ 2 розповів PhD в галузі медицини Ніколаєв Р. С. (Харків). Представлено клінічний випадок, де саме за допомогою альбумін/креатинінового співвідношення було діагностовано ХХН та призначено нефропротекторне лікування при ЦД 2 типу.

Продовжила тему хвороби нирок к.мед.н. Перерва Л. А. (Харків). Авторка звернула увагу практичних лікарів на проблему діабетичної хвороби нирок (ДХН), яка, незважаючи на значний прогрес медичної науки, все ще залишається одним з найпоширеніших і соціально значущих ускладнень ЦД і провідною причиною ХХН і термінальної ниркової недостатності в світі. Захворювання характеризується тривалим безсимптомним перебігом на ранніх стадіях, що ускладнює своєчасну діагностику. Особлива увага у доповіді приділена патогенетичному лікуванню захворювання.

З інтригуючою назвою доповіді «Проблема, про яку мовчать. Дії лікаря?» виступила д.мед.н., проф. Місюра К. В. (Харків). У доповіді розглянуто етіологію та патофізіологію нейрогенного нетримання сечі. Представлено основні принципи лікування даної патології за допомогою Сибутину (оксибутиніну). Акцентовано, що Сибутін оптимально підходить для літніх пацієнтів, унікально поєднуючи в собі доведену безпеку, високу якість субстанції і доступну вартість курсу. Він пріоритетний для бюджетних закупівель та страхової медицини.

Про якість лабораторних досліджень від забору до бланку у «Сімейній лабораторії» розповіла слухачам Яковлева Т. І. (Харків). У доповіді було показано весь ланцюг контролю, щоденний внутрішній контроль якості, участь у міжлабораторних та міжнародних порівняннях, що означає вихід на високі рівні якості аналізів. Представлено сучасне обладнання та якісні реагенти, що реально впливають на точність результатів.

У доповіді, яку від групи авторів представила Плохотніченко О. О. (Харків), було розглянуто клінічний профіль пацієнтів із кардіоміопатією, асоційованою з ожирін-

ням, як чинник, що потенційно впливає на перебіг захворювання, клінічні та біохімічні показники у цієї групи пацієнтів. Для Східно-української популяції дослідження клінічних особливостей кардіоміопатії

є новим і актуальним, тому привертає увагу фахівців.

Конференція завершилася підведенням підсумків конференції модераторами.

Заступник директора з науково-організаційної роботи
к.мед.н., доц., Заслужений лікар України

Олександр
КОЗАКОВ

К.б.н., с.н.с., с.н.с. відділу ендокринної хірургії

Ірина
ГОПКАЛОВА

**ПЕРЕЛІК НАЙПОПУЛЯРНІШИХ СТАТЕЙ,
які були успішно переглянуті в мережі інтернет
за січень-квітень 2026**

No	Стаття	Кількість переглядів
1	<i>Іванова О. В.</i> ВПЛИВ КВЕРЦЕТИНУ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ І ГЕМОСТАЗ У ЩУРІВ ІЗ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2 ТИПУ https://doi.org/10.21856/j-PER.2021.3.15	Всього: 935 Анотації: 915 Повного тексту: 20
2	<i>Микитюк М. Р., Черняєва А. О., Караченцев Ю. І.</i> ГІПОУРИКЕМІЧНИЙ ЕФЕКТ МЕТФОРМІНА У ХВОРИХ НА ПОДАГРУ І ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ https://doi.org/10.21856/j-PER.2022.4.08	Всього: 8379 Анотації: 796 Повного тексту: 41
3	<i>Мінухіна Д. В., Бабаджан В. Д., Кравчун П. Г., Дунаєва І. П., Мінухін Д. В., Краснояружський А. Г., Євтушенко Д. О.</i> РОЛЬ ІНГІБІТОРА АКТИВАТОРА ПЛАЗМІНОГЕНА 1 ТИПУ У РОЗВИТКУ ЕНДОТЕЛІАЛЬНОЇ ДИСФУНКЦІЇ У ХВОРИХ НА ГОСТРИЙ ІНФАРКТ МІОКАРДА І ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ https://doi.org/10.21856/j-PER.2019.1.04	Всього: 807 Анотації: 795 Повного тексту: 12
4	<i>Бондаренко В. О., Хижняк О. О., Саніна Є. М., Скорняков Є. І., Мінухін А. С., Ніколаєв Р. С., Червенко О. Л.</i> АНДРОГЕННИЙ СТАТУС, ВМІСТ ВІТАМІНУ D В КРОВІ ТА СТАН ЕРЕКТИЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ У ЧОЛОВІКІВ, ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ https://doi.org/10.21856/j-PER.2022.4.02	Всього: 796 Анотації: 778 Повного тексту: 18
5	<i>Коваль С. М., Резнік Л. А., Мисниченко О. В., Литвинов В. С.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ АГОНІСТУ РЕЦЕПТОРІВ ГЛЮКАГОНОПОДІБНОГО ПЕПТИДУ-1 ЛІРАГЛУТИДУ В ЛІКУВАННІ ОЖИРІННЯ (огляд літератури) https://doi.org/10.21856/j-PER.2023.1.08	Всього: 773 Анотації: 741 Повного тексту: 32
6	<i>Сергієнко В. О., Сергієнко О. О.</i> «НЕЙРОТРОПІН» ВІТАМІНИ B1, B6, B12 І ДІАБЕТИЧНІ НЕЙРОПАТІЇ (огляд літератури) https://doi.org/10.21856/j-PER.2025.1.08	Всього: 770 Анотації: 713 Повного тексту: 57
7	<i>Журавльова Л. В., Маркевич М. А.</i> РОЛЬ АСПРОСИНУ В ЛІПІДНОМУ ОБМІНІ У ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ ТА ХРОНІЧНИЙ ПАНКРЕАТИТ https://doi.org/10.21856/j-PER.2024.4.03	Всього: 759 Анотації: 694 Повного тексту: 65
8	<i>Красова Н. С., Колеснікова А. О., Горшунська М. Ю., Плохотніченко О. О., Тищенко Т. В., Лещенко Ж. А., Шоповал Д. М., Воронай Т. І., Романова І. П., Місюра К. В.</i> ВПЛИВ ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНА SIRT1 (rs2273773) НА МАРКЕРИ СЕРЦЕВО-СУДИННОГО РИЗИКУ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2 ТИПУ ТА НАДЛИШКОВОЮ ВАГОЮ ЗІ СХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ ПОПУЛЯЦІЇ https://doi.org/10.21856/j-PER.2026.1.02	Всього: 748 Анотації: 748 Повного тексту: 0
9	<i>Жердьова Н. М., Фалалеева Т. М., Степура О. А., Бака О. М., Швець Ю. В., Пенчук Ю. М., Костіцька І. О., Мазій С. І., Хоревіна К. М.</i> ВПЛИВ КОРЕКЦІЇ МІКРОБІОМУ КИШКІВНИКА НА ГІПЕРАМОНІЄМІЮ У ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ https://doi.org/10.21856/j-PER.2024.4.02	Всього: 726 Анотації: 660 Повного тексту: 66
10	<i>Коренева Є. М., Бондаренко В. О., Бречка Н. М., Смоленко Н. П., Белкіна І. О., Кустова С. П., Бойко М. О., Караченцев Ю. І.</i> ЧИННИКИ ФЕРТИЛЬНОСТІ. D-ГОРМОН У ПРОФІЛАКТИЦІ РЕПРОДУКТОПАТІЙ, ОБУМОВЛЕНИХ ДОБРОЯКІСНОЮ ГІПЕРПЛАЗІЄЮ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ (огляд літератури) https://doi.org/10.21856/j-PER.2023.4.07	Всього: 715 Анотації: 686 Повного тексту: 29